

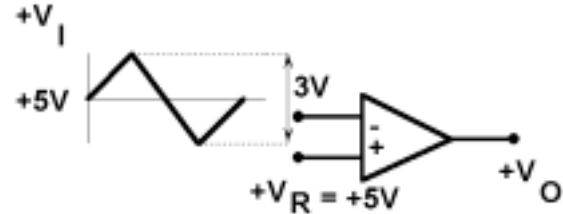
ENDÜSTRİYEL ELEKTRONİK

(Yılsonu Sınavı)

Süre 120 dakikadır. Soruların tümü yanıtlanacaktır. Kendi not ve kitaplarımızdan yararlanabilirsiniz. Sorular eş puanlıdır.

1. Bir gerilim karşılaştırıcının girişine $V_R = 5V$ 'luk bir referans gerilimi etrafında tepeden tepeye $3V$ değişen $2kHz$ frekanslı bir üçgen dalga işareti uygulanıyor. Konum değiştirme işleminin başladığı gerilim seviyesinin $V_1=5.05V$ ve bu işlemin tamamlandığı gerilim seviyesinin de $V_2=5.15V$ olması isteniyor. İşlemsel kuvvetlendiricinin özellikleri nasıl seçilmelidir? Belirleyiniz. Bu işlemin tamamlanması için geçecek olan

süreyi hesaplayınız. $V_{Omaks} = 12V$, $V_{Omin} = -10V$ olarak verilmiştir.

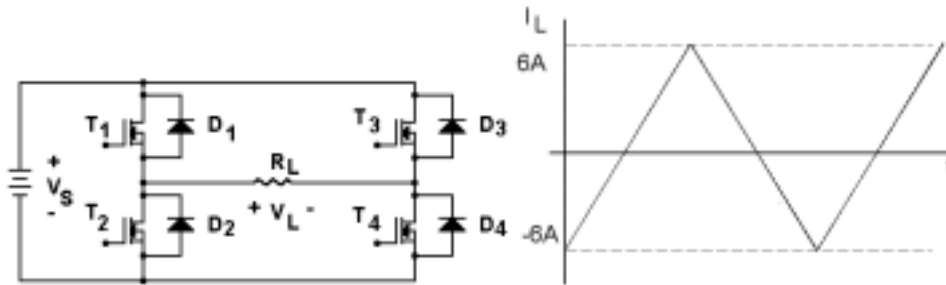
Şekil-1

2. Şekil-2a'daki köprü devrede MOSFET'ler frekansı $f = 50 kHz$ olan bir karedalga ile sürülmektedir. Besleme gerilimi $V_S=24V$ dur ve devre bir R-L yükünü sürmektedir ve akan akımlar zamanla Şekil-2b'de gösterilen biçimde değişmektedir. MOSFET karakteristikleri Şekil-2 de görülmektedir. Sürücü darbe genliği $V_{GG}=12V$ 'tur. $25^\circ C$ için $R_{Dson} = 0.3 Ohm$, eşik gerilimi $V_T = 3V$ dur. Diyotlar için $V_{fort}=0.7V$ dur.

a- Devrede MOSFET'lerin toplam iletme girme sürelerinin $t_{ON} \leq 200ns$ olabilmesi için sürücü kaynakların iç direncinin değeri nasıl seçilmelidir?

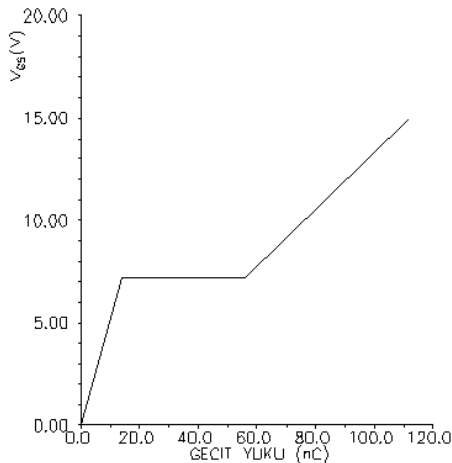
b- t_{OFF} toplam kesime gitme süresini hesaplayınız.

c- MOSFET'lerin toplam P_T güç kaybını $120^\circ C$ için hesaplayınız. (P_S , P_L , P_G ihmal edilebilir).

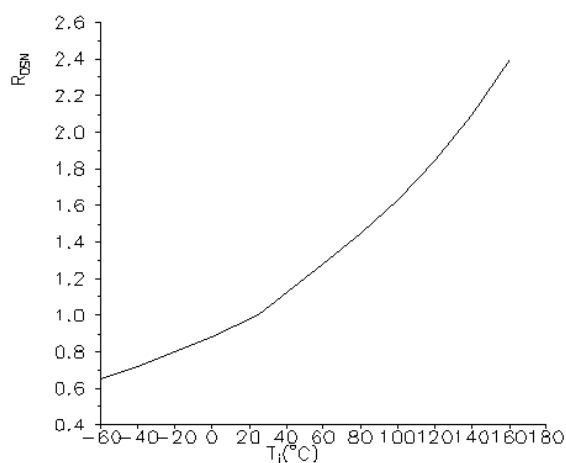

Şekil-2 a) Köprü çıkış katı,

Şekil-2 b) dalga şekli

Şekil-2c)

Şekil-2d)

3. Bir Pt-100 sıcaklık algılayıcısı (R_L), Şekil-3'deki akım kaynağı ile birlikte kullanılarak sıcaklık-gerilim çevirici düzeni gerçekleştirilecektir. Pt-100 sıcaklık algılayıcısının karakteristiği

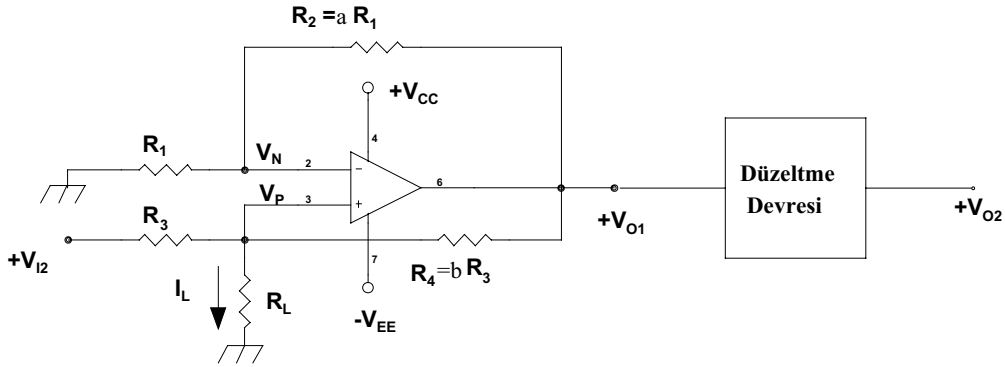
$$R = R_0(1 + \alpha \cdot T)$$

bağıntısıyla verilmektedir. Bu bağıntıda $R_0 = 100 \text{ Ohm}$ $T=0^\circ\text{C}$ deki direnç değerini, $\alpha=3.9 \times 10^{-3} \text{ C}^{-1}$ sıcaklık katsayısını göstermektedir. $T=100^\circ\text{C}$ de V_{O1} geriliminin 10V olması isteniyor. $V_{\text{ref}}=V_{I2}=15\text{V}$, $I_L = 10 \text{ mA}$, $a=b$, $R_1=R_3$ olacaktır.

a- Eleman değerlerini hesaplayınız.

b- $T=0^\circ\text{C}$ de V_{O1} hangi değeri alır?

c- $T=0^\circ\text{C}$ de çıkışta (V_{O2}) 0V , $T=100^\circ\text{C}$ de ise 10V elde etmek için devrenin çıkışına nasıl bir devre bağlamak gerekir? Bunun için bir devre öneriniz.

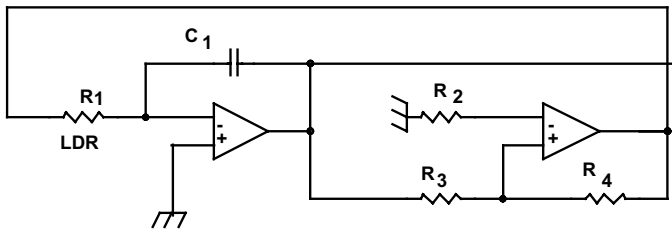

Şekil-3

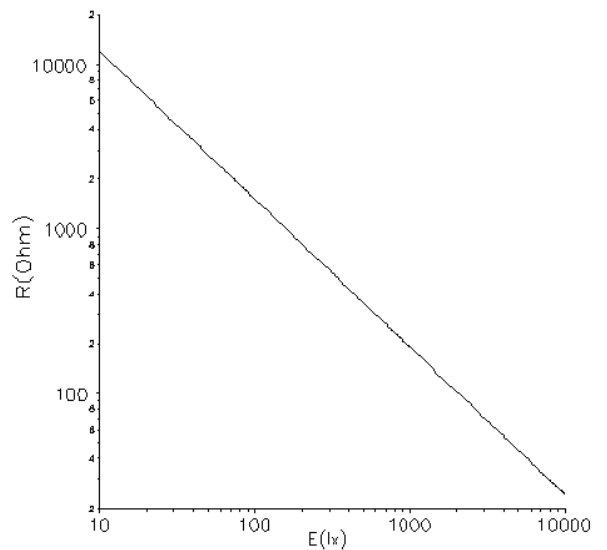
4. Şekil-4a'daki dolup-boşalmalı osilatörde kullanılan hızlı işlemsel kuvvetlendiriciler için $V_{\text{omaks}} = |V_{\text{omin}}| = 15\text{V}$ olarak verilmiştir. Devrede R_1 direnci olarak karakteristiği Şekil-4b'de verilen LDR (ışığa duyarlı direnç) kullanılacak ve bir aydınlık şiddeti-frekans çevirici gerçekleştirilecektir. Osilatörün frekansının $E = 1000\text{lx}$ 'de $f = 1 \text{ kHz}$ olması isteniyor. Üçgen dalganın tepeden tepeye değişimi 5V , $R_2=10\text{k}$ olacaktır.

a- Eleman değerlerini hesaplayınız.

b- Devrenin çıkış frekansının aydınlık şiddeti ile değişimini inceleyerek karakteristiği kabaca çiziniz; elde ettiğiniz sonucu yorumlayınız.

Şekil-4a

Şekil-4b